

Россия Федерациязының чырыдышыкын яамызы
Тыва Республиканың өөредилге яамызы
Чөөн-Хемчик кожуунун өөредилге килдизи
Тыва Республиканың Чөөн-Хемчик кожуунун
Муниципалдыг бюджеттиг ниити өөредилге организациязы
«Чадаананың ийи дугаар ортумак ниити билиг өөредилге чери»

Шитпирлээни:
МК удуртукчузу:

Салчак /Салчак Н.В./

Протокол № 01
« 16 » 08 2023 чыл

Чөпшээрешкени:
Өөредилге талазы-биле
директорнун оралакчызы:

М /Ооржак А. К./

« 31 » 08 2023 чыл

Баддыткааны:
Школаның директору:
«СОШ № 2
ГОРОДА ЧАДАН»
Монгуя А.Д.
Дужаал № 1051
« 31 » 08 2023 чыл

АЖЫЛЧЫН ПРОГРАММА

Эртемнин ады: «ТЫВА ДЫЛ»
ҮНДЕЗИН ДЕННЕЛ
6 КЛАСС

Тургузукчулары:

Куулар Чодураа Сергеевна,
тыва дыл болгаш чогаал башкызы,
I категория.

Деге Борбаанай Ондаровна,
тыва дыл болгаш чогаал башкызы,
I категория.

Чадана хоорай,
2023-2024 өөредилге чылы.

ТАЙЫЛБЫР БИЖИК

6-гы класска төрөөн (тыва) дыл программазын Федералдыг күрүнениң өөредилге стандартының негелделеринге дүүштүр тургускан (РФ-тин Өөредилге ямызының дужаалы, май 31, 2021, № 286 болгаш № 287), ол ышкаш Федералдыг өөредилге (16.11.2022 №992, 993, 23.11.2022 № 1014) дужаалдарында көрдүнгөн өскерилгелерни өөренип көргөш, 6-гы класстың өөреникчилеринге таарыштыр тургустунган өөредилге номунга база Федералдыг өөредилгениң программазынга даянып тургускан.

Школага тыва дылды өөредириниң сорулгалары болгаш кылыр ажилдары:

Школага тыва дылды башкылаарының сорулгалары мындыг:

- өөреникчилерге лексика, фонетика, сөс чогаадылгасы, грамматика (морфология болгаш синтаксис), стилистика аймаандан тодаргай билиглерни бээр, алган билиглерни практика кырынга ажыглап билириниң мергежилдерин болгаш чаңчылдарын хевирлээр;
- шын бижириниң болгаш бижик демдектерин салырынын быжыг чаңчылдарын бээр;
- теория талазы-биле алган билиглеринге даянып, программа негелдезинге дүүштүр боттарынының аас болгаш бижимел-биле харылзаалыг илеридиниң мергежилдери-биле чепсеглээр;
- өөреникчилерни литературлуг дылдың нормаларына чаңчыктырар, оларның сөс курлавырын байыдар болгаш чугаазының культуразын бедидер;
- өөреникчилерниң ниитилел амыдыралына дылдың ужур-дузазының, хөгжүлдезиниң дугайында база тыва дылдың өске дылдарның аразында туружунуң дугайында бөдүүн билиглери-биле таныштырар;
- оларның логиктиг боданыышкын болгаш чугаазын сайзырадыр;
- төрөөн дылынга камныг болгаш хандыкшылдыг болурунга кижизидер, дылдың байлаан шиңгээдип алырынга өөреникчилерниң сонуургалын күштелдирер;
- өөреникчилерни патриотзмниң болгаш интернационализмниң езузунга кижизидер, оларның материалисчи үзел-бодалдарын хевирлээр;
- ном болгаш билиглерниң өске-даа үндезиннери-биле ажилдаарына өөреникчилерни чаңчыктырар;
- өөреникчилерни боттары боданып өөрениринге чаңчыктырар;
- шын, медреселдиг, аянныг номчурунуң мергежилдерин сайзырадыр;
- төрөөн дыл кичээлдерин өөреникчилерниң мөзү-шынар, күш-ажыл болгаш эстетика талазы-биле кижизидилгезин боттандыраарына бүрүн- биле ажыглаар;
- өөреникчилерни харыысалгалыг болурунга, өөредилгениң болгаш күш-ажылдың сагылчурумун сагырынга кижизидер.

6-гы класска тыва дыл эртемнин утказы болгаш тургузуу

Школага тыва дыл эртемин (курузун) өөредиринин программазында лексика, фонетика, сөс чогаадылгазы, грамматика (морфология, синтаксис) дугайында билиглерни, шын бижиринин болгаш бижик демдектерин салырының чаңчылдарын, аас болгаш бижимел чугааның чаңчылдарын, стилистика элементилерин, дыл дугайында чамдык билиглерни киирген.

Төрөөн дылдың школа курузунда теория-талазы-биле билиглерни ниити дыл эртемнин база амгы үеде тыва дыл эртемнин чедиинкинерин барымдаалап тайылбырлаан.

Программаны колдуунда шуушкак принцип езугаар тургускан. Чамдык берге болгаш улуг темаларны, чижээ, лексика, сөс чогаадылгазын чаңгыс эвес, аңгы-аңгы класстарга чадаланчак кылдыр өөредирин көрдүнгөн.

6-гы класска баштай «Дыл дугайында билиг» деп эгени өөрөнгөш, 5-ки класска өөрөнгөн чүүлдерин катаптаар. Ооң соонда «Орфография», «Сөс тургузуу болгаш чогаадылгазы», «Лексика болгаш фразеология», «Морфология болгаш орфография.» деп бөлүктүн «Чүве ады», «Демдек ады», «Ат орну», «Сан ады» деп чугаа кезектерин өөрөнип доозар. «Чугаа, чугаалажып харылзажыры болгаш чугаа культуразы» деп эгелерни өөрөнгөш, бүдүн чыл дургузунда өөрөнгөн темаларга катаптаашкын-биле программаның темалары доостур.

6-гы класска тыва дыл эртемнин туружу:

Эртемнер аразында 6-гы класска тыва дылды өөрөнир 68 шак бердинген.

Оларның иштинден:

Катаптаашкын – 8 шак.

Хыналда болгаш чогаадыкчы ажылдар (хыналда ажыл, эдертиг, чогаадыг, словарьлыг диктант, төлевилел дээш о.ө.) – 13 шак.

Теория болгаш практика – 47 шак.

6-гы класстың өөрөникчилеринин тыва дылдың программанын шингээди алып ужурулуг түннелдери:

Бот-тускайлаң түннелдер:

- кижинин интеллектуалдыг болгаш чогаадыкчы салым-чаяанын база мөзү-бүдүш шынарларын хевирлеп, сайзырадырынга школага өөрөдилге үезинде төрөөн дылын дамчыштыр шингээди алырын медресеп билири, уругларның билиг чедип алырынга ук дылдың ужур-утказын тодарадып, ону тыва чоннуң ыдыктыг, үнелиг эртинелеринин бирээзи деп угаап билири;

• тыва дылдың эстетиктиг дээштиин, үнезин медресеп билири; төрөөн дылынга ынак болгаш ону хумагалап, хүндүлөп, ол дээш чоргаарланыры; ону национал культураның кезээ кылдыр билип, арыг эдилээри; тыва чоннуң национал культура талазы-биле аргадуржулгазын, билиглерин азы ук культура-биле холбашкан бүгү чүүлдерни школадан төрөөн дылын дамчыштыр шингээдип алыр дээрзин медресеп билири;

• дылдың байлак сөс курлавырын болгаш грамматиктиг аргаларын бодунуң бодалдарын болгаш сагыш-сеткилин хостуг илередирде четче ажыглап шыдаары; бодунуң чугаа-домаан хайгаарап, сайзырадып, экижидеринче чүткүлдүг болуру.

Метапредметтиг (эртем бүрүзүнден чедип азы шингээдип алыр) түннелдер:

Чугаа чорудулгазының (чугааның) бүгү-ле хевирлерин ажыглап билири:

Дыңнаары болгаш номчууру:

- бижимел болгаш аас дыңнадыгда медээниң утказын шын билип алыры (чугааның утказы, сөзүглелдин темазы, кол утказы; кол болгаш немелде медээни ылгап шыдаары);
- аңгы-аңгы стильдерниң болгаш жанрларның сөзүглелдерин номчулганың янзы-бүрү хевирлеринге (сөзүглелден херек информацияны дилеп-тып номчууру, чүгүртү азы улуг-каралап номчууру, ниити таныжылга кылдыр номчууру, сайгарып, шинчилеп тура бирден бирээ чокка номчууру) таарыштыр ажыглап билири;
- аңгы-аңгы стильдерниң болгаш жанрларның сөзүглелдерин шын дыңнап билири; дыңнаарының янзы-бүрү хевирлерин (бир кижиниң тайылбыр чугаазындан болгаш аудио-, видеотехникадан сөзүглелдин кайы-бир кезээн шилип алгаш, дыңнаары, сөзүглелдин кыска утказы-биле таныжары болгаш ону тодазы-биле азы ылавылап дыңнаары) ажыглап билири;
- информация ап болур чүүлдерден, ооң иштинде өөредиглиг компакт-дискилерден, Интернет четкизинден; янзы-бүрү словарьлардан, тайылбыр номнардан болгаш электроннуг шыгжамырлардан медээлерни тып билири;
- тодаргай (бердинген) темага материалдарны тып, системажыдып билири; херек медээлерни боду тып билири; медээлерни чаартып азы ол-ла хевээр дамчыдып билири;
- сөзүглелдерниң утка, стилистика талазы-биле онзагайларын болгаш ажыглаан аргаларының аайы-биле дүүштүрүп болгаш деңнеп билири; литературлуг тыва дылдың шын адалгазының, лексиказы болгаш грамматиказының кол нормаларын сагыыры.

Чугаалаары болгаш бижири:

- кылыр дээн ажыл-херээниң сорулгаларын (хууда болгаш эштери-биле) тодазы-биле билип, кандыг-даа ажылды чурум аайы-биле кылып, чедип алган түннелдерин үнелеп, аас болгаш бижимел чугаага илередип билири;

- дыңнаан азы номчаан сөзүглелиниң утказын даалга езугаар дамчыдып (планны тургузуп, утказын чугаалап, допчулай бижип, үнелел берип) шыдаары;
 - сөзүглелдиң утказын, кымга хамаарыштырганын, чугааның байдалын барымдаалавышаан, аңгы-аңгы хевирлерге болгаш жанларга тургузуп шыдаары;
 - аас болгаш бижимел чугаага бодунуң бодалын хостуг илередири, сөзүглелдиң тургузуунуң негелделерин сагыыры (бодалының ужур-уткалыын, дес-дараалашкаан, харылзаалыын, темага дүүшкээн дээш о.ө.); номчаан, дыңнаан, көргөн чүүлдеринге бодунуң хамаарылгазын шын илередири;
 - монологтуң янзы-бүрү хевирлерин (тоожуушкун, чурумал, угаап боданыышкын болгаш оларны холуй); диалогтуң янзы-бүрү хевирлерин: (хүндүлел аянын илередир диалог, айтырыг-харыы, чугаалажып олар кижизин чугаа чорударынче идиг бээри, өске кижиле бодал солчуру дээш о.ө.) ажыглап билири;
 - амгы тыва литературлуг дылда шын адалга, лексика болгаш грамматиканың кол нормаларын, стиль нормаларын херек кырында ажыглап билири; бижимел чугаага шын бижилгениң, пунктуацияның кол дүрүмнерин сагыыры;
 - чугаа этикединиң нормаларын хажытпайн, чугаага киржип шыдаары; чугаа үезинде арын-шырайын болгаш шимчээшкиннерин эптиг болгаш шын алдынары;
 - өөренип азы ажыл кылып турар үезинде бодунуң хүн бүрүде чугаазын хынаттынып хайгаарап билири; чугааның утказы болгаш шын ажыглалының аайы-биле бодунуң дылын үнелеп, частырыгларын тып болгаш эдип билири; бодунуң тургусканы сөзүглелин эдип, өскерттип, делгередип билири;
 - эштериниң мурнунга улуг эвес дыңнадыг, илеткелди кылып, ооң утказын дамчыдып билири; маргылдаалыг, чидиг айтырыгларны бадыткалдарга даянмышшаан, шиитпирлеп билири;
- алган билиглер, мергежилдер, чаңчылдарын амыдыралга доктаамал ажыглап билири; төрөөн дылды өске эртемнерни шингээдип алырының кол чепсээ кылдыр ажыглаары; ону өске-даа эртемнерге дылдың аргаларын сайгарарына ажыглап шыдаары; долгандыр турар улус-биле харылзажып, кандыг-бир ажылды кылып тура, маргылдаалыг, чидиг айтырыглар шиитпирлээрде, эптиг чугаалажып, харылзажып билири; амыдыралчы болгаш ажыл-агыйжы чугаа үезинде чугаа культуразының негелделерин сагыыры.

Предметтиг түннелдери:

- Дылдың хүлээлгелериниң дугайында, тыва дыл – Россия Федерациясында Тыва Республиканың үндезин чурттакчылары тыва чоннуң төрөөн дылы база күрүне дылдарының бирээзи дээрзин, төрөөн дыл болгаш чоннуң культуразының сырый

харылзаалыг болурун, төрөөн дылдың кижги бүрүзүнүн болгаш ниитилелдин амыдыралынга ужур-дузазын билири;

- дылдың, эң ылаңгыя тыва дылдың, гуманитарлыг эртемнер системазынга болгаш ниити өөредилгеде ээлеп турар туружун болгаш ужур-дузазын билири;
- төрөөн дылдың эртем талазы-биле үндезиннерин; оларның чадаларының болгаш билиглериниң аразында харылзааларын шингээди алыры;
- дыл эртемниң кол баазалыг билиглерин болгаш ооң кезектерин шингээдири: дыл болгаш чугаа, харылзажыр чугаа, бижимел болгаш аас чугаа, монолог, диалог болгаш оларның хевирлери; чугааның байдалы; чугаа (чугаалажыры), эртем, публицистика, албан-херек, чечен чогаал стильдери болгаш оларның жанрлары, дылы; чугааның утка-хүлээлгелериниң аайы-биле хевирлери (тоожуушкун, чурумал, угаап боданыышкын); сөзүглел, сөзүглелдин хевирлери; дылдың кол-кол кезектери, оларның демдектери болгаш чугаага ажыглалының онзагайларын шингээди алыры;
- тыва дылдың лексика болгаш фразеологиязының кол стилистиктиг курлавырларын, тыва литературлуг дылдың нормаларын (шын адалганың, грамматиктиг, орфографтыг, пунктуастыг), чугаа этикединиң дүрүмнерин шингээдири болгаш оларны херек кырында амыдыралга аас болгаш бижимел чугаага ажыглаары;
- дылдың кол кезектерин, дылдың грамматиктиг категорияларын танып билири болгаш сайгарары, чугаага шын ажыглаары;
- сөстүн янзы-бүрү сайгарылгаларын (фонетиктиг, лексиктиг, морфемниг, морфологтуг), сөс каттыжышкынының болгаш домактың синтаксистиг сайгарылгазын шын кылып, сөзүглелдин тургузуунун болгаш кол демдектериниң аайы-биле, дылдың кандыг хүлээлгелерин күүседип чоруурунун болгаш уран аргаларны ажыглаанының аайы-биле сайгарары; • лексиктиг болгаш грамматиктиг синонимнерни ажыглаанындан кижиниң чугаазының чечен-мерген, а чечен чогаал дылының каас-чараш, байлак болу бээр аргаларын билири болгаш чугаазынга шын ажыглаары;
- төрөөн дылдың эстетиктиг хүлээлгелерин медресеп билири, чечен чогаалдың дылын сайгарып тура, чугааның эстетиктиг талазын үнелеп билири.

Өөредилге-методиктиг хандырылга:

Немелде литература:

1. А. К. Ойдан-оол, М.Ч. Ооржак., С.-С.Т. Ооржак. Диктантылар чыындызы. 5-9 класстарга. Башкыларга дузаламчы. – Кызыл, 2003.

2. А. К. Ойдан-оол, С.К. Тадар-оол. Эдертиглер чыындызы. 5-9 класс. Башкыларга дузаламчы. – Кызыл, ТывНҮЧ, 2004.
3. Д. А. Монгуш, А. К. Ойдан-оол. Методиктиг сүмелер. 6-7 класстарның «Тыва дыл» ному-биле ажылдаар башкыларга дузаламчы. Кызыл: ТывНҮЧ, 1992.
4. Д. Х. Ооржак болгаш өскелер-даа. 5-6 класстарның «Тыва дыл» деп өөредилге номнарынга дидактиктиг материал. – Кызыл, 1994.
5. Е.Б. Салзынмаа. Грамматиктиг сайгарылгалар чуруму. – Кызыл: ТывКУ, 2004.
6. К. Б. Март-оол. 5-9 класстарга тыва дылды башкылаарының методиказы. – Кызыл, 2002.
7. Тыва орфографияның болгаш пунктуацияның дүрүмнери. Кызыл: Республика типографиязы, 2001.
8. Ш.Ч. Сат. Тыва диалектология. – Кызыл: ТывНҮЧ, 1987.

Словарьлар:

1. Б.И. Татаринцев. Этимологический словарь тувинского языка. Том 1 (А-Б). _ Новосибирск: Наука, 2002.
2. Б.И. Татаринцев. Этимологический словарь тувинского языка. Том II. (Д, Е, И, Й). _ Новосибирск: Наука, 2003.
3. Б. К. Ондар. Топонимический словарь Тувы. _ Кызыл: ТКИ, 2007.
4. С.И. Ожегов. Толковый словарь русского языка. _ М.: Русский язык, 1988.
5. Тыва дылдың тайылбыр словары. Том 1. (А-Й). _ Новосибирск: Наука, 2003.
6. Тыва дылдың тайылбыр словары. Том 1. (К, М). _ Новосибирск: Наука, 2004
7. Я.Ш. Хертек. Тувинско-русский фразеологический словарь. _ Кызыл: ТКИ, 1975

База ол ышкаш:

- тыва дыл кичээлдеринге тема аайы-биле белеткээн слайдылар;
- тыва дыл кичээлдеринге хереглээр плакаттар;
- аттыг болгаш сюжеттиг чуруктар;
- уругларның билиин хынаарынга белеткээн тест ажылдар.

Календарь-тематиктиг планнаашкын

№	Хүнү		Кичээлдин темазы
	план	факт	
Дыл, дыл дугайында ниити билиглер (2 шак)			
1.	02.09		Бирги улдун Дыл – харылзажырының чугула чепсээ.
2.	04.09		Төрел дылдар болгаш өгбе дыл дугайында билиг. Дириг болгаш өлүг дылдар. Түрк дылдар дугайында.
5-ки класска өөрөнгөн темаларга катаптаашкын (4 шак)			
3.	09.09		Фонетика болгаш орфоэпия.
4.	11.09		Лексика.
5.	16.09		Сөзүглелдер, оларның стили.
6.	18.09		Ч.с.к. Чогаадыг «Чайгы дыштанылгамда»
Орфография (5 шак)			
7.	23.09		Частырылгар-биле ажыл. Ажык эвес үннерниң үжүктерин дакпырлап бижири.
8.	25.09		Й үннүг үжүктерлиг (я, е, ё, ю.) сөстөрни шын бижири.
9.	30.09		Сөс эгезинге т-д, п-б деп үннерниң үжүктерин шын бижири.
10.	02.10		Кадыг (ь) болгаш чымчак (ь) демдектерни сөске ажыглаары.
11.	07.10		Тестилирлиг хыналда ажыл
Сөс тургузуу болгаш сөс чогаадылгазы (4 шак)			
12.	09.10		Частырылгар-биле. Сөстүң тургустунар аргалары: морфологтуг (кожумактыг), синтаксистиг арга. Хурааңгайлаар арга.
13.	14.10		Хевир тургузар кожумактар: чүве адының бичеледир чассыдар кожумактары, демдек адының чадаларының кожумактары, кылыг сөзүнүң болбас хевириниң кожумаа, кылыг сөзүңге немелде утка киирер кожумактар.

14.	16.10		Өскертилге кожумактары: чүве адының сан, падеж, арын кожумактары; кылыг сөзүнүн үе, сан, арын кожумактары. Сөстүң тургузуунун сайгарылгазы.
15.	21.10		Хыналда диктант «Чайгы арыгга» (ДЧ, ар.75)
Лексика болгаш фразеология (16 шак)			
16.	23.10		Частырыглар-биле ажыл. Лексика. Тывылган угунун айы-биле тыва дылдың лексиказы
17.	06.11		Ниити түрк лексика, өске дылдардан үлегерлээн лексика: моол, кыдат, төвүт, орус болгаш өске дылдардан
18.	11.11		Ниити түрк лексика, өске дылдардан үлегерлээн лексика: моол, кыдат, төвүт, орус болгаш өске дылдардан
19.	13.11		Ажыглалының айы-биле тыва дылдың лексиказы.
20.	18.11		Ниити ажыглалдың сөстери.
21.	20.11		Кызыгаарлыг ажыглалдың сөстери: диалектизмнер, мергежил сөстери болгаш терминнер.
22.	25.11		Ховар ажыглалдың сөстери: эргижирээн сөстөр (историзмнер, архаизмнер), чаа сөстөр (неологизмнер).
23.	27.11		Ховар ажыглалдың сөстери: эргижирээн сөстөр (историзмнер, архаизмнер), чаа сөстөр (неологизмнер).
24.	02.12		Жаргонизмнер.
25.	04.12		Ч.с.к. Чогаадыг «Сөстөр делегейи».
26.	09.12		Частырыглар-биле ажыл. Хуу аттар (ономастика), оларның янзылары (топонимнер, антропонимнер, этнонимнер).
27.	11.12		Зоонимнер болгаш космонимнер.
28.	16.12		Тыва дылдың тайылбырлыг словары.

29.	18.12		Сөстүң лексиктиг сайгарылгазы.
30.	23.12		Лексикага катаптаашкын
31.	25.12		Хыналда диктант «Үш-Белдир» (ДЧ, ар.79)
Морфология (24 шак)			
Чүве ады (5 шак)			
32.	13.01		Частырыглар-биле ажыл. Чүве ады. Тодаргай болгаш туугай чүве аттары.
33.	15.01		Чүве адының темалыг бөлүктери.
34.	20.01		Чүве аттарының бичеледир, чассыдар хевирлери, оларның тургустунары.
35.	22.01		Орус дылдан үлегерлээн сөстөрнүң грамматиктиг хевирлерин шын бижири.
36.	27.01		Айтырыгларлыг хыналда ажыл
Демдек ады (6 шак)			
37.	29.01		Частырыглар-биле ажыл. Демдек ады. Демдек адының чогаадылгазы (морфологтуг, синтаксистиг аргалар, сөстүңкатаптаанындан).
38.	03.02		Демдек аттарының темалыг бөлүктери: шынар- демдээн, өң-чүзүнүн, хевирин, хемчээлин көргүзөр демдек аттары.
39.	05.02		Шынарның демдек аттары.
40.	10.02		Хамаарылганың демдек аттары.
41.	12.02		Хыналда диктант «Солдат чанып орган» (ДЧ, ар. 66)
42.	17.02		Частырыглар-биле ажыл. Демдек адынга катаптаашкын.
Сан ады (4 шак)			
43.	19.02		Сан аттарының бөлүктери. Түң болгаш дугаар сан аттары. Чыырының, үүрмектээринин, аңгылаарының, чоокшуладырының сан аттары болгаш оларны шын бижири.
44.	24.02		Сан адының нарын сөстер болгаш фразеологизмнер тургузарынга киржилгези.
45.	26.02		Тыва дылда хемчег илередир чамдык сөстөрнүң ажыглалы.

46.	02.03		Хыналда ажыл
Ат орну (9 шак)			
47.	04.03		Частырыглар-биле ажыл. Ат орну. Ат орнунуң грамматиктиг утказы, морфологтуг демдектери,
48.	09.03		Ат орнунуң синтаксистиг хүлээлгези.
49.	11.03		Ат орнунуң бөлүктери.
50.	25.03		Чамдык ат оруннарының саннарга, падежтерге өскерлири.
51.	30.03		Тодаргай эвес ат оруннарын шын бижири.
52.	01.04		Ат оруннарының морфологтуг сайгарылгазы.
53.	06.04		Ат орнунга катаптаашкын
54.	08.04		Хыналда ажыл.
55.	13.04		Частырыглар-биле ажыл. Чугаа сайзырадылгазының кичээли.
Чугаа, чугаалажып харылзажыры болгаш чугаа культуразы (9 шак)			
56.	15.04		Тыва улустуң чугаа этикеди. Чугаа чорудулгазының хевирлери: чүгүртү (улу-каралап) номчууру; сөзүглелден кол медээни тып номчууру; сөзүглелди сайгарып номчууру.
57.	20.04		Сөзүглелдин тодаргай болгаш элдээрткен утказы.
58.	22.04		Номчааны чечен чогаал сөзүглелиниң утказын сактып бижири.
59.	27.04		Монологтуң янзылары.
60.	29.04		Чурумал. Тоожуушкун.
61.	04.05		Угаап боданыышкын.
62.	06.05		Дыл темазынга дыңнадыг.
63.	11.05		Диалогтуң хевирлери: кылдыныгны боттандыраарынче углаптар чугаа, бодал солчуп чугаалажыры.
64.	13.05		Чогаадыг «Амгы үеде төрөөн дылым байдалы»

Катаптаашкын. (4 шак)			
65.	18.05		Частырыглар-биле ажыл. Сөс тургузуу болгаш сөс чогаадылгасы. Морфология.
66.	20.05		Аттыг чугаа кезектери. Ат орну.
67.	25.05		Хыналда ажыл. Тестилер.
68.	27.05		Частырылгар-биле ажыл. Түңнел кичээл.